

VESTRE LANDSRET DOM

afsagt den 29. oktober 2020

Sag BS [redacted] VLR
(1. afdeling)

T [redacted] A/S
som mandatar for
S [redacted] A/S
(advokat Kristian Torp)

mod

A [redacted] ApS
(advokat Knud Borup Jensen)

Retten i Viborg har den 2. juli 2018 afsagt dom i 1. instans (sag BS [redacted] VIB, tidligere BS [redacted]).

Landsdommerne Hanne Harritz Pedersen, Eva Staal og Jens Røn har deltaget i ankesagens afgørelse.

Påstande

Appellanten, S [redacted] A/S, har gentaget sine påstande for byretten.

Indstævnte, A [redacted] ApS, har påstået stadfæstelse.

Forklaringer

P [redacted], A [redacted], J [redacted], K [redacted], D [redacted] og R [redacted] har afgivet supplerende forklaring. Der er endvidere afgivet forklaring af skønsmanden, C [redacted].

P [REDACTED] har forklaret, at de anvendte en rendegraver med en frontskovl eller med to pallegafler, som hun forklarede i byretten. Rørene fra udgravningsområdet blev af rendegraveren med pallegafler flyttet hen til oplagringspladsen, hvor de blev tippet ned enten på jordbunken eller i en container. Rørene var nok omkring 50 cm over jorden, når de kørte med rørene, og de var i en lavere højde, når rørene blev tippet ned fra pallegaflerne. Det blev vurderet, at der skulle opsættes tre vibrationsmålere på strækningen. Vibrationsmålerne var placeret for hver 10-12 meter, og de blev flyttet, efterhånden som gravearbejdet skred frem. Da der blev gravet tættest på [REDACTED] ejendom, var vibrationsmåleren nok 12-15 meter fra ejendommen. På skitsen på side 101 i ekstrakten var vibrationsmåleren i område A. Når der placeres vibrationsmålere, vælger man de bygninger, der ser ringest ud. Der var småskavanker i puds, men det er der ofte i pudsede ejendomme. Det blev ikke vurderet, at [REDACTED] ejendom var i en sådan stand, at der skulle anbringes en vibrationsmåler på ejendommen. Det er korrekt, at også advokat Borup klagede over skader. Hun ved ikke, om der kom en sag ud af den anmeldelse. Firmaet så på ejendommen efter arbejdets afslutning, og ejendommen var stadig i orden, og der var ikke opstået skader. Hun var nok på pladsen ca. hver anden dag.

Containeren til affald er ca. 1,1 meter høj og 1,25 meter høj med ruller under. Der blev anvendt en rendegraver, der kan bruge enten en skovl eller gafler. Der kan tippes med skovlen fra en højde af 2,8 meter. Man kører ikke rundt med skovlen i den højde, for chaufføren kan ikke se noget, og man ødelægger materiellet. Der blev anvendt pallegafler ved kørsel med rørene. Pallegaflerne løftes op over containerens kant, og så sænkes gaflerne samtidig med, at de vippe, og rørene triller ned i containeren fra en lav højde. De fleste rør var 60 cm i diameter.

Skitsen på side 101 i ekstrakten er, som hun husker det. Der stod en container omkring handicapparkeringspladsen ved [REDACTED], og det var også der, jorddepotet var.

A [REDACTED] har forklaret, at han i 1978 havde købt ejendommen for 1,1 mio. kr. Renoveringen kostede ca. 4 mio. kr., for ejendommen blev bygget helt om. Ejendommen plejer at blive malet hvert 3. eller 4. år. Han indhentede et tilbud fra [REDACTED], da skaden var anmeldt til forsikringsselskabet. Han sendte overslaget, men fik aldrig svar. Regningen fra [REDACTED] blev delt op, så arbejdet på vest facaden blev skilt ud. Det kostede 70.000 kr. med tillæg af moms at få repareret den del af facaden, der var blevet ødelagt. Han havde fået en a conto regning tidligere. På fotografiet på ekstrakten side 126 kan man se hans kontor, der vender ud mod [REDACTED]. Der blev smidt rør af lige uden for hans vinduer. Han opholder sig mest på kontoret og ikke i forretningen. Der har aldrig stået en container på det sted, hvor P [REDACTED] har forklaret, at der stod en container. Han passerede en container op

mod sin bygning, når han gik på [REDACTED] hen til parkeringspladsen, hvor hans bil var parkeret. Han påtalte larmen og bumpene under arbejdets udførelse og spurgte, om de ikke kunne dæmpe sig lidt. Der blev også gravet gamle fjernvarmerør op, og de blev kørt i depot. Den opgravede jord skulle genanvendes og blev lagt i en vold, der var 2-3 meter høj.

Da [REDACTED] havde udbedret revnerne, malede [REDACTED] murene, og det kostede 50.000 kr.

Man kan se bygningen på et Google street view fra 2012, hvor man kan zoome ind og se, at der ikke dengang var revner i pudset.

J [REDACTED] har forklaret, at han var på arbejde hver dag. Det er ham, der har kørt det meste væk, herunder de fleste af de store rør. Rørene kan aflæsses enten i en container eller i en jordbunke. Han kørte dem nogle gange til containeren, og andre gange aflæssede han dem i en dyng med jord og ler, og så tog han dem derfra og kørte dem til containeren. Containeren stod mest ved jorddyngen, A, på side 101 i ekstrakten. Der har aldrig været en jorddyng ved ejendommen med det sorte tag. Containeren kan enkelte gange have stået til højre, men der har aldrig været et jorddepot på højre side. Han kørte ikke med en løftet skovl på 2 meter, så ville rendegraveren vælte. Han kørte med rørene på en gaffel i en højde af 30-50 cm. Containeren er ca. 1,2 meter høj udvendig og 1 meter høj indvendig. De flyttede jord og ler med skovlen og rørene med en gaffel. Vidnet viste med en medbragt målfast rendegraver monteret med gafler, hvordan rørene var blevet anbragt i containeren. Hvis containeren var tom, larmede det en lille smule, når de trillede ned i containeren. Rørene begyndte først at trille, når gaflen var inde over containeren op mod containerens ene side, og han begyndte at sænke og vippe gaflerne. Hvis rørene var lagt i en jordbunke først, fiskede han rørene ud af jorddyngen, for de lå øverst. Det var kun midlertidigt, at rørene lå i jorddyngen. Forevist skønserklæringen side 111 forklarede vidnet, at han aldrig har læsset af i en højde af mere end 50 cm. Alt andet ville være uforsvarligt.

Fjernvarmerørene blev kørt væk med en lastbil med kran. Firmaet havde intet med fjernvarmerørene at gøre, bortset fra opgravningen af dem. K [REDACTED] var for det meste i hullet. Det er ikke ham, der har lavet målingerne eller skitsen på ekstrakten side 101. Det var en fra [REDACTED] Kommune, der fortalte, hvordan byggepladsen skulle indrettes. Han har godkendt skitsen, men han har ikke godkendt placeringen af B, materialecontaineren. Der var en container på pladsen til at læsse af i, og når den var fyldt, kom der en anden container. Han anslår, at over 95% er rørene er læsset af ved C i skitsens venstre side og ikke i højre side.

K [REDACTED] har forklaret, at han ikke var nede i hullet hele tiden. Han var flere gange om dagen oppe for at hente rør i depotet, og han var rundt på pladsen. Forevist skitsen på ekstrakten side 101 forklarede han, at der var en container ved jorddyngen, der er markeret med A. Enkelte gange var der også en jorddyngge på den anden side af pladsen. Rørene kunne ligge ovenpå jordbunken, indtil de kom i containeren. Aflæsningen foregik med en rendegraver med pallegafler. Rørene var blevet kørt væk i en højde af 30-50 cm. Når rørene skulle i containeren, blev gaflerne løftet mere end en meter op, og når gaflerne var inde over containeren, blev gaflerne sænket og vippet, så rørene i en højde af 20-30 cm rullede af og ned i containeren.

Firmaet har containere i flere farver, men han mener, at de mest anvendte gule containere. Der var en eller to containere, og en vognmand hentede de fyldte containere og kom med en ny. Han ved ikke, hvad der blev af de gamle fjernvarmerør. Containeren til værktøj var placeret tæt ved [REDACTED]. De andre containere stod i forlængelse af den grå container længere oppe mod [REDACTED]. De brugte mest den container, der var placeret ved jorddyngen. Deres skur var placeret på [REDACTED], og han gik forbi containerne og jordbunkerne, når han skulle ned til skurvognen.

D [REDACTED] har forklaret, at hendes butik er genbo til [REDACTED] butik, idet den ligger lige overfor. Hun husker, at en gravemaskine med skovl kørte med jord og opgravede rør. Maskinen kørte vist også med spyd foran. Hun kunne høre, at det larmede voldsomt, når de opgravede rør blev smidt af på parkeringspladsen. Hun husker ikke, at rørene blev dumpet ned i en container. Rørene faldt ned på jorden i en højde af under hovedhøjde med en dump lyd. Hun var flere gange, når det larmede meget, ude for at se, hvad der foregik, når hun skulle hente noget i døgnkiosken eller fra sin bil, der holdt på en p-plads på [REDACTED]. Hun har ikke set gule containere. Hun har set jorddynger, og det hele lignede en byggeplads med alt muligt skrammel. Hun kunne ikke se en sølvfarvet container fra sin parkeringsplads. Hun har ikke set, at rørene blev lagt stille ned. Hun så store rør, der blev læsset af med en skovl. Når hun stod ved sin bil, kiggede hun ikke ind på en sølvgrå container, men kiggede ned på en byggeplads. Hun mener, at rørene blev læsset af i containeren på samme side af sølvcontaineren. Der lå jord flere steder.

R [REDACTED] har forklaret, at han bor til leje øverst i [REDACTED] ejendom i den bygning, man kan se på ekstrakten side 77. Der er et vindue i gavlen ud mod [REDACTED] og vinduer ud mod [REDACTED]. Han har kontor ved tagvinduet længst til venstre. Ved hjørnet var der en samlebrønd, og den var svær at få væk. Det larmede meget, og han gik ned for at se, hvad der skete, men han kunne ikke komme hen til det sted, hvorfra larmen kom. Han har set rør blive transporteret på en rendegraver med en skovl og ikke med spyd. Rørene var større end skovlen. Der var containere næsten oppe ved [REDACTED], hvor der

er parkeringspladser, og her blev rørene tippet af. Containerne var på den anden side af de blå streger på skitsen på ekstraktens side 101. Der blev anvendt spyd, når rørene skulle op på en lastbil.

C [REDACTED] har forklaret, at han ud fra det billedmateriale, han fik forevist, vurderede, at facaden allerede før kloakarbejdet trængte til en renovering med fjernelse af den gamle puds og et nyt pudslag med en mere fleksibel puds. Hans vurdering af ejendommens stand i 2012 er dog ikke sikker. Der var revner i pudset, før kloakarbejdet påbegyndtes. Han har vurderet, at udbedringen af revnerne ikke er blevet dyrene, selv om der kom flere revner til under kloakarbejdet. Udskiftningen af pudset er blevet fremrykket. Man kunne godt have ventet nogle år med at foretage udbedringen, for revnerne i pudset var æstetiske skader. Han har set udbudsmaterialet udarbejdet af [REDACTED], og der har nok været noget om bortkørsel af jord og rør i materialet. Det vil være usædvanligt, hvis rørene er blevet dumpet ned i containerne fra to meters højde. Hvis et stort rør dumpes fra 2 meters højde, kan det mærkes 10 meter væk. Det normale vil være at lade rørene rulle ud fra lav højde. Han vil tro, at de små rør er blevet anbragt i containere og de store rør på lastbiler.

Han kan ikke udtale sig om, hvor langt væk rystemålere skal være anbragt for at kunne registrere rystelser på en bygning. Måleapparaterne anbringes typisk på de bygninger, der ser svagest ud, og der er sædvanligvis 100 meter mellem målerne. Hvis der har været en måler på den røde bygning, man kan se på side 101, ville måleren have registreret rystelser på ejendommen med sort tag.

Anbringender

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

Landsrettens begrundelse og resultat

A [REDACTED] ApS havde, inden kloakarbejdet blev igangsat, indhentet tilbud af 11. juli 2013 fra [REDACTED], som angik maling af hele ejendommens facade, herunder med tjek af facaden for løst puds. A [REDACTED] har forklaret, at det skete som led i den løbende vedligeholdelse af facaden, og at arbejdet blev udskudt, da han kort efter blev orienteret om, at der skulle udføres kloakarbejde i [REDACTED]. [REDACTED] fra malerfirmaet har forklaret, at der ved hans besigtigelse til brug for udarbejdelse af tilbuddet var nogle små afskallinger og revner i facaden.

Det fremgår af skønserklæringen fra skønsforretningen den 13. marts 2017, at der ved at sammenholde fotos af facaden før og efter kloakarbejdet kunne konstateres flere nye revner i pudslaget og udvidelse af nogle af de eksisterende. Denne ændring kunne tilskrives anlægsarbejdet, samt at pudslaget var særligt følsomt for vejr og vind og normale rystelser. Skønsmanden anbefalede i den forbindelse, at pudslaget blev fjernet og erstattet af et mere fleksibelt pudslag.

Det fremgår også af skønserklæringen, at resultater fra vibrationsmålinger udført på forskellige ejendomme langs kloakarbejdet viste rystelser langt under grænseværdier selv for svagt funderede ejendomme, men at det dog ikke fremgik, hvor målingerne var foretaget. Det fremgår af den supplerende skønserklæring og skønsmændens forklaring for landsretten, at det er normal praksis at opsætte vibrationsmålere på de ejendomme, som vurderes at være mest sårbare, og at der normalt ikke opsættes målere på alle ejendomme.

Der er afgivet forskellige forklaringer om, hvordan S [REDACTED] A/S håndterede betonrørene, herunder om rørene med en rendegraver blev løftet med skovl eller gaffel, om rørene blev lagt i containere eller ej, og om rørene blev aflæsset ved, at de faldt to meter eller mere, eller om rørene blev trillet ned fra en langt lavere højde.

J [REDACTED], som efter sin forklaring flyttede langt hovedparten af rørene, har i den forbindelse afgivet en detaljeret forklaring om, hvordan han håndterede og aflæssede rørene, herunder at det ville være helt uforsvarligt at køre med en rendegraver med tunge betonrør på gaflerne i flere meters højde. Denne forklaring støttes af forklaringerne afgivet af P [REDACTED] og til dels af K [REDACTED].

Efter en samlet vurdering finder landsretten herefter, at A [REDACTED] ApS ikke har bevist, at S [REDACTED] A/S har handlet ansvarspådragende i forbindelse med håndteringen af de opgravede kloakrør, herunder aflæsningen af rørene. Landsretten ændrer derfor dommen, således at S [REDACTED] A/S frifindes.

Efter sagens udfald skal A [REDACTED] ApS i sagsomkostninger for begge retter betale 70.290 kr. til T [REDACTED] A/S som mandatar for S [REDACTED] A/S. 55.000 kr. af beløbet er til dækning af udgifter til advokatbi-stand inkl. moms, 1.540 kr. til retsafgift og 13.750 kr. til supplerende skønserklæring og skønsmændens møde i landsretten. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet til advokat taget hensyn til sagens omfang og forløb.

THI KENDES FOR RET:

S [REDACTED] A/S frifindes.

I sagsomkostninger for begge retter skal A [REDACTED] ApS inden 14 dage betale 70.290 kr. til T [REDACTED] A/S som mandatar for S [REDACTED] A/S. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.